

ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการพัฒนาวิชาชีพครูสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น.

Factors Affecting the Effectiveness of Teacher Professional Development in the Khon Kaen Provincial Administrative Organization

บุษกร บุญทศ¹⁾* และ กนกอร สมปราษฎ²⁾

Busakorn Boontos¹⁾* and Kanok-orn Somprach²⁾

¹⁾ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Department of Educational Administration, Faculty of Education, Khon Kaen University

²⁾ รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาการบริหารการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

Associate Professor, Department of Educational Administration, Faculty of Education Khon Kaen University

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการพัฒนาวิชาชีพครูสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น 2) เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยกับประสิทธิผลการพัฒนาวิชาชีพครูสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น 3) เพื่อหาปัจจัยทำนายประสิทธิผลการพัฒนาวิชาชีพครูสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น กลุ่มตัวอย่าง คือ ครูสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น จำนวน 217 คน ใน 19 โรงเรียน เครื่องมือที่ใช้เป็นแบบสอบถามมีค่าความเที่ยงเท่ากับ 0.86 วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูป เพื่อหาค่าความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน และการวิเคราะห์สมการถดถอยพหุคูณแบบมีขั้นตอน

ผลการวิจัยพบว่า

1. ปัจจัยที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการพัฒนาวิชาชีพครูสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ในระดับ “มาก” โดยเรียงตามลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ 1) ศักยภาพแห่งตน 2) ทักษะการสอน 3) การตระหนักรู้ตนเอง 4) วิสัยทัศน์ที่กว้างไกลและ 5) การพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง ตามลำดับระดับประสิทธิผลการพัฒนาวิชาชีพครูสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมมีค่าเฉลี่ยอยู่ระดับ “มาก” เมื่อพิจารณาเป็นรายองค์ประกอบสามารถเรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ 1) การประเมินผลที่หลากหลายตามสภาพจริง 2) ความสามารถสอนในหลักสูตรเฉพาะ 3) การตอบสนองความต้องการการเรียนรู้ของผู้เรียน และ 4.) การพัฒนาวิชาชีพขณะปฏิบัติงาน

* Corresponding author. Tel.: 087-2140-186

E-mail address: gatomja_oho@hotmail.com

2. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับประสิทธิผลการพัฒนาวิชาชีพครูสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น พบว่า มีความสัมพันธ์กันมีค่าอยู่ระหว่าง 0.624 ถึง 0.692 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการพัฒนาวิชาชีพครู ทั้ง 5 ด้าน ได้แก่ ด้านศักยภาพแห่งตน ด้านทักษะการสอน ด้านการตระหนักรู้ตนเอง ด้านวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล และด้านการพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง สามารถร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลการพัฒนาวิชาชีพครูสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ได้ร้อยละ 52.80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยสามารถสร้างเป็นสมการพยากรณ์ในรูปแบบของคะแนนดิบและคะแนนมาตรฐานตามวิธี Stepwise ได้ดังนี้

สมการถดถอยในรูปคะแนนดิบ (Unstandardized Score)

$$Y = 1.091 + 0.377 (X_5) + 0.222 (X_4) + 0.153 (X_3)$$

สมการถดถอยในรูปคะแนนมาตรฐาน (Standardized Score)

$$Z(Y) = 0.692(X_5) + 0.654 (X_4) + 0.624(X_3)$$

คำสำคัญ: ประสิทธิภาพ การพัฒนาวิชาชีพครู ปัจจัยที่ส่งผล ศักยภาพแห่งตน

Abstract

This research aims to 1) studying in factors level that affected to effectiveness of teacher profession development of Khonkaen Provincial Administration Organization; 2) studying in relationship of factors and effectiveness of teacher profession development of Khonkaen Provincial Administration Organization; 3) finding predictive factor on effectiveness of teacher profession development of Khonkaen Provincial Administration Organization. Samples were 217 teachers of 19 schools belong to Khonkaen Provincial Administration Organization. Questionnaires with 0.86 of reliability value were used to be research instrument. Data were analyzed by computer software for Percentage, Mean, Standard Deviation, Pearson's Correlation Co-efficient, and Stepwise Multiple Regression Analysis.

The results found that

1. Factors that affected to effectiveness of teacher profession development of Khonkaen Provincial Administration Organization, overall averaged in "High" level, as following descending sort; 1) self-potentiality, 2) teaching skill, 3) self-awareness, 4) wide-vision, and 5) perpetual profession development, respectively. Effectiveness of teacher profession development of Khonkaen Provincial Administration Organization, overall averaged in "High" level, and if considered factor by factor were following descending sort; 1) actual diversified evaluation, 2) teaching ability in specific curriculum, 3) response to learner's need, and 4) profession developing on performing.

2. Relationship between factors and effectiveness of teacher profession development of Khonkaen Provincial Administration Organization, found that, has significantly related between 0.624 to 0.692 at .05 significance level.

3. Factors that affected to five effectiveness of teacher profession development, namely, self-potentiality, teaching skill, self-awareness, wide-vision, and perpetual profession development, had significantly predict effectiveness of teacher profession development of Khonkaen Provincial Administration Organization 52.80% at .05 significance level. Predictive equations in stepwise unstandardized and standardized score are following;

Unstandardized Score:

$$Y = 1.091 + 0.377 (X_5) + 0.222 (X_4) + 0.153 (X_3)$$

Standardized Score:

$$Z(Y) = 0.692(X_5) + 0.654 (X_4) + 0.624(X_3)$$

Keywords: Effectiveness , Teacher professional development, Factors affecting, Self-efficacy

บทนำ

ในช่วงสองทศวรรษที่ผ่านมา ทุกประเทศทั่วโลกได้ริเริ่มและดำเนินการปรับและพัฒนากระบวนการจัดการศึกษาใหม่ที่เรียกว่าการปฏิรูปการศึกษา โดยมีวัตถุประสงค์ เพื่อพัฒนาการจัดการศึกษาให้มีประสิทธิภาพ มีคุณภาพมาตรฐาน สามารถผลิตกำลังคนที่มีคุณภาพ ผู้สังคมแห่งการเรียนรู้ (Learning Society) ครูจึงเป็นบุคคลสำคัญในกระบวนการปฏิรูปการศึกษา เพราะว่าครูเป็นกลุ่มบุคคลด้านหน้าและเป็นกลไกสำคัญในการพัฒนาคุณภาพผู้เรียน จึงมีความจำเป็นที่ต้องมีการพัฒนาครูและเตรียมครูที่จะเข้าสู่วิชาชีพให้มีสมรรถนะสูง สอดคล้องกับการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ. 2552 - 2562) ซึ่งรัฐบาลมุ่งเน้นให้คนไทยได้เรียนรู้ตลอดชีวิตอย่างมีคุณภาพ โดยมีเป้าหมายหลักสามประการ คือ พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทย เพิ่มโอกาสทางการศึกษาอย่างทั่วถึง และมีคุณภาพและส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการบริหารและการจัดการศึกษาโดยมีกรอบแนวคิดสี่ประการคือพัฒนาคุณภาพ คนไทยยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ พัฒนาสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่และพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ [1] ดังนั้น การพัฒนาวิชาชีพครูจึงเป็นกลไกสำคัญที่จะขับเคลื่อน การพัฒนาคุณภาพผู้เรียน ตามเป้าหมาย

ดังกล่าวให้ดำเนินไปอย่างต่อเนื่อง และสามารถจัดการศึกษาให้มีคุณภาพได้ตามมาตรฐานที่กำหนด

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการในการปฏิรูปการศึกษาทั้งระบบ แต่กลับพบปัญหาที่ต้องเร่งพัฒนาปรับปรุงและต่อยอดโดยเฉพาะด้านคุณภาพผู้เรียน ครูและบุคลากรทางการศึกษา พบว่า ผู้เรียน มีผลสัมฤทธิ์ต่ำ ขาดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ด้านการคิดวิเคราะห์ ใฝ่เรียนรู้และคุณธรรมจริยธรรม ด้านครูพบว่า มีปัญหาขาดแคลนครูที่มีคุณภาพและมีคุณธรรม ไม่ได้คนเก่ง คนดีและมีใจรักมาเป็นครู [2] และตั้งแต่ประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 จนถึงปัจจุบันเป็นเวลากว่า 10 ปีได้มีการวิเคราะห์และประเมินสรุปจากหน่วยงานหลายฝ่ายที่เกี่ยวข้องในการจัดการศึกษา ซึ่งให้เห็นถึงสภาพของความ “ล้มเหลว” ของ “การปฏิรูปการศึกษา” โดยเฉพาะปัญหาที่ปรากฏค่อนข้างชัดเจน ก็คือ ปัญหาอันเกี่ยวกับ “ครู” ซึ่งมีครูจำนวนน้อยมากที่สอนโดย ยึดหลักผู้เรียนสำคัญ [3]

พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2545 ได้กำหนดความมุ่งหมายและหลักการของการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาโดยกำหนดรายละเอียดไว้ใน หมวด 7 ครูคณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา มาตรา 52 ให้กระทรวงส่งเสริมให้ระบบ กระบวนการผลิต

การพัฒนาครูคณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพและมาตรฐานที่เหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง สอดคล้องกับแผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2555 - 2558 นโยบายด้าน ที่ 3 ด้านปฏิรูปครู ยกฐานะครูให้เป็นวิชาชีพชั้นสูงอย่างแท้จริง โดยปฏิรูประบบการผลิตครูให้มีคุณภาพทัดเทียมกับนานาชาติ สร้างแรงจูงใจให้คนเรียนดีและมีคุณธรรมเข้าสู่วิชาชีพ ปรับปรุงเงินเดือนและค่าตอบแทนครู พัฒนาระบบความก้าวหน้าของครูโดยใช้การประเมินเชิงประจักษ์ ที่อิงขีดความสามารถและวัดผลสัมฤทธิ์ของการจัดการศึกษาเป็นหลัก จัดระบบการศึกษาและฝึกอบรมเพื่อพัฒนาคุณภาพครูอย่างต่อเนื่อง [4] ซึ่งโรงเรียนต้องดำเนินการตามนโยบายดังกล่าว เพื่อสร้างความมั่นใจแก่ผู้มีส่วนได้ส่วนเสียให้เกิดความมั่นใจในการจัดการศึกษาของโรงเรียนว่าเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และประสิทธิผลส่งผลต่อคุณภาพผู้เรียนอย่างทั่วถึงดังนั้นครูและบุคลากรทางการศึกษาซึ่งเป็นผู้ประกอบวิชาชีพทางการศึกษาจึงเป็นหัวใจสำคัญ ที่จะทำให้การปฏิรูปการศึกษาและการพัฒนาการศึกษาประสบผลสำเร็จตามเจตนารมณ์ของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542

จากการประเมินคุณภาพภายนอก รอบ 3 ของสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) ในองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ซึ่งมีโรงเรียนในสังกัดจำนวน 19 โรงเรียน พบว่าได้รับการรับรอง จำนวน 2 โรงเรียน คิดเป็นร้อยละ 10.52 [5] และจากผลการทดสอบการศึกษาระดับชาตินั้นพื้นฐาน O-NET) ปีการศึกษา 2555 เปรียบเทียบกับคะแนนเฉลี่ยของปีการศึกษา 2554 โดยทำการทดสอบในรายวิชาหลัก 8 กลุ่มสาระการเรียนรู้ในที่นี้ยกมาในสาระวิชาหลัก พบว่ามีคะแนนเฉลี่ยลดลงในเกือบทุกรายวิชา ในระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6 วิชาภาษาไทยคะแนนลดลงจาก 51.09 เป็น 40.04 วิชาสังคมศึกษา คะแนนลดลง จาก 50.41 เป็น 40.78 วิชาภาษาอังกฤษคะแนนลดลงจาก 40.36 เป็น 27.06 วิชาคณิตศาสตร์คะแนนลดลงจาก 48.74 เป็น 26 .20 ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 วิชาภาษา

อังกฤษคะแนนลดลงจาก 27. 45 เป็น 25. 53 วิชาคณิตศาสตร์คะแนนลดลงจาก 31.76 เป็น 23. 80 วิชาวิทยาศาสตร์คะแนนลดลงจาก 30. 30 เป็น 28.62 ในระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6 วิชาภาษาอังกฤษคะแนนลดลงจาก 17.10 เป็น 16. 02 [6] นอกจากนี้ การประเมินข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อให้มีวิทยฐานะและเลื่อนวิทยฐานะในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ที่ผ่านมาในภาพรวมมีครูชำนาญการพิเศษทั้งหมดไม่ถึงร้อยละ 40 [7] ถึงแม้ว่าก่อนหน้านั้นองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น ได้กำหนดนโยบายให้ใช้ยุทธศาสตร์สำหรับการพัฒนาคุณภาพครูให้เป็นมืออาชีพ รวมทั้งการเสริมสร้างวิสัยทัศน์และจิตสำนึกของครูและบุคลากรทางการศึกษาตามมาตรฐานวิชาชีพชั้นสูง เพื่อเตรียมการรองรับการพัฒนาวิชาชีพครูแล้ว ก็ตาม [8]

จากความเป็นมาและสภาพปัญหาดังกล่าว ผู้วิจัยมีความสนใจที่จะศึกษาปัจจัยต่างๆ ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการพัฒนาวิชาชีพครูสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น เพื่อใช้เป็นสารสนเทศและแนวทางสำหรับผู้บริหารในการกำหนดทิศทางการพัฒนา ครูสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นต่อไป

คำถามการวิจัย

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการพัฒนาวิชาชีพครูสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น อยู่ในระดับใด
2. ความสัมพันธ์ของปัจจัยกับประสิทธิผลการพัฒนาวิชาชีพครูสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น เป็นอย่างไร
3. ปัจจัยตัวใดที่เป็นตัวทำนายประสิทธิผลการพัฒนาวิชาชีพครูสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการพัฒนาวิชาชีพครูสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยกับประสิทธิผลการพัฒนาวิชาชีพครูสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น
3. เพื่อหาปัจจัยทำนายประสิทธิผลการพัฒนาวิชาชีพครูสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการพัฒนาวิชาชีพครู

1. ศักยภาพแห่งตน

- ประสบการณ์แบบรอบรู้
- ประสบการณ์จากตัวแบบ
- การตั้งใจทางสังคม
- สภาวะทางกายและอารมณ์

2. การพัฒนาวิชาชีพอย่างต่อเนื่อง

- ระบบการประเมิน
- การชี้แนะตนเอง
- ผลสัมฤทธิ์

3. ทักษะการสอน

- การใช้สื่อการเรียนรู้
- การจัดการเรียนรู้
- การประเมินผลการเรียนรู้

4. วิสัยทัศน์ที่กว้างไกล

สมมติฐานการวิจัย

1. ความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยกับประสิทธิผลการพัฒนาวิชาชีพครูสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น มีความสัมพันธ์ทางบวก
2. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการพัฒนาวิชาชีพครูอย่างน้อยหนึ่งปัจจัยส่งผลต่อประสิทธิผลการพัฒนาวิชาชีพครูสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

ประสิทธิผลการพัฒนาวิชาชีพครู

1. ความสามารถสอนในหลักสูตรเฉพาะ
2. การพัฒนาวิชาชีพขณะปฏิบัติงาน
3. การตอบสนองต่อความต้องการของผู้เรียน
4. การประเมินผลที่หลากหลายตามสภาพจริง

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ระเบียบวิธีวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงบรรยาย (Descriptive Research) เป็นการเก็บข้อมูลเชิงปริมาณ มุ่งศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการพัฒนาวิชาชีพครูสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

2. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากรที่ใช้ในการศึกษาค้นคว้าครั้งนี้คือ ครูผู้สอน ในสถานศึกษาสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น จากโรงเรียนทั้งหมด 19 โรงเรียน จำนวน 509 คน

กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ครู สังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น โดยการกำหนดขนาดของกลุ่มตัวอย่าง (Sample Size) จากตารางกำหนดขนาดตัวอย่างของ ศิริชัย กาญจนวาสี [9] ที่ความเชื่อมั่นร้อยละ 95 และสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified Random Sampling) จำแนกตามขนาดโรงเรียน ได้กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 217 คน

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยครั้งนี้คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ซึ่งได้สร้างขึ้นจากวัตถุประสงค์ การวิจัยปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการพัฒนาวิชาชีพครู สังเคราะห์เอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง และกรอบแนวคิดในการวิจัย ลักษณะของเครื่องมือ เป็นแบบสอบถาม มีจำนวน 1 ชุด ประกอบด้วย 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 แบบสอบถามเกี่ยวกับสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถาม ลักษณะเครื่องมือเป็นแบบตรวจสอบรายการ (checklist) ได้แก่ เพศ อายุ วุฒิการศึกษาสูงสุด ประสบการณ์ในการปฏิบัติราชการ และขนาดของสถานศึกษา

ตอนที่ 2 แบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการพัฒนาวิชาชีพครู

ตอนที่ 3 แบบสอบถามประมาณค่า 5 ระดับ (Rating Scale) เป็นข้อคำถามเกี่ยวกับระดับประสิทธิผลการพัฒนาวิชาชีพครูสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ศึกษานำข้อมูลที่ได้จากการเก็บข้อมูล ซึ่งเป็นข้อมูลเชิงปริมาณ (Quantitative Data) มาวิเคราะห์ ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป เพื่อให้การวิเคราะห์ข้อมูลตรงตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้าที่ศึกษา และข้อคำถามที่ต้องการทราบในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูลดังนี้

4.1 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในแบบสอบถาม ตอนที่ 1 สถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามคือ ใช้ค่าความถี่ (Frequency) และค่าร้อยละ (Percentage)

4.2 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูลในแบบสอบถาม ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการพัฒนาวิชาชีพครู และ ตอนที่ 3 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความมีประสิทธิภาพของการพัฒนาวิชาชีพครูสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น คือ ใช้การหาค่าเฉลี่ย (Mean) ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (Standard Deviation)

4.3 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล การวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยกับประสิทธิผลการพัฒนาวิชาชีพครู ใช้การวิเคราะห์ ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r_{xy}) (Pearson's product-moment correlation coefficient) โดยนำตัวแปรต้นทุกตัวที่ต้องการวิเคราะห์มาจับคู่กับตัวแปรตามทีละคู่ โดยการทดสอบนัยสำคัญทางสถิติ ถ้าค่าระดับนัยสำคัญน้อยกว่า .05 แสดงว่า ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรอิสระกับ ตัวแปรตามแต่ละคู่ นั้นมีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

4.4 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการพัฒนาวิชาชีพครูสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่นและสร้างสมการถดถอยเพื่อพยากรณ์ตัวแปรตาม โดยการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis)

สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

1. ปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการพัฒนาวิชาชีพครูสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

จากการศึกษาระดับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการพัฒนาวิชาชีพครูสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมมีการปฏิบัติ อยู่ในระดับ “มาก” ทุกด้าน เมื่อนำมาเรียงลำดับ พบว่า ปัจจัยศักยภาพแห่งตนด้านสภาวะทางกายและอารมณ์ ครูให้ความเห็นว่ามีการปฏิบัติอยู่ในระดับ “มาก” สูงสุด รองลงมาคือ ปัจจัยทักษะการสอน ด้านการประเมินผลการเรียนรู้ และปัจจัยด้านการตระหนักรู้ตนเอง ด้านครูมีความสำนึกที่ดีต่อสังคม มีจิตสาธารณะ ร่วมกิจกรรมที่เป็นประโยชน์กับชุมชน ตามลำดับ ครูรับรู้ว่าคุณภาพมากเนื่องจากการอบรมเรียนรู้ตลอดเวลา โดยเฉพาะยุคการปฏิรูปการเรียนรู้ในภาวะการมีปัจจุบัน สอดคล้องกับการศึกษา ของ Bandura [10] ที่พบว่าสภาวะทางกายและอารมณ์ของครูสามารถบ่งบอกได้ถึงศักยภาพหรือความสามารถของครูได้สอดคล้องกับการศึกษาของ อภิสิทธิ์ สมศรีสุข [11] ที่พบว่า บุคคลอาจจะใช้ข้อมูลจากสภาวะทางกายและอารมณ์ของตนในการประเมินศักยภาพของตนเอง โดยเฉพาะปัจจัยด้านบุคลิกภาพและสภาวะทางอารมณ์สามารถกระตุ้นให้เกิดการสนใจในตนเองได้ สอดคล้องกับการศึกษาของ Hoy & Miskel [12] ที่พบว่า ศักยภาพแห่งตนของครูประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) ประสบการณ์แบบรอบรู้ 2) ประสบการณ์จากตัวแบบ 3) การสนใจทางสังคม และ 4) สภาวะทางอารมณ์ สอดคล้องกับการศึกษาของ Cook & Yanon [13] ที่พบว่า ศักยภาพแห่งตนของครูประกอบด้วย 4 องค์ประกอบหลัก ได้แก่ 1) ประสบการณ์แบบรอบรู้ 2) ประสบการณ์จากตัวแบบ 3) การสนใจทางสังคม และ 4) การกระตุ้นทางอารมณ์

2. ความมีประสิทธิภาพของการพัฒนาวิชาชีพครูสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

จากผลการศึกษาความมีประสิทธิภาพของการพัฒนาวิชาชีพครูสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมมีการปฏิบัติอยู่ในระดับ “มาก” เมื่อพิจารณาค่าเฉลี่ยสูงสุดรายด้าน 3 อันดับแรกเรียงตามลำดับ พบว่า ด้านการประเมินผลที่หลากหลายตามสภาพจริง มีค่าเฉลี่ยสูงสุด รองลงมา คือ ด้านความสามารถสอนในหลักสูตรเฉพาะ และด้านตอบสนองความต้องการเรียนรู้ของผู้เรียน ซึ่งทั้งสามประเด็นนี้มีความสำคัญกับเรื่องของความมีประสิทธิภาพการพัฒนาวิชาชีพครูซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ ทิวัตต์ มณีโชติ [14] ที่ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับความมีประสิทธิภาพของครูว่าการพัฒนาวิชาชีพครูจะทำให้ครูสามารถประเมินผลผู้เรียนตามสภาพจริงที่หลากหลายได้ ทั้งนี้อาจเป็นเพราะในโลกยุคปัจจุบันมีการอบรมเรียนรู้เกี่ยวกับการประเมินผลการศึกษาและตามสภาพจริงค่อนข้างบ่อย เพราะเป็นเรื่องเร่งด่วนและสำคัญ เพื่อให้ครูมีความรู้ความเข้าใจ และสามารถจัดการเกี่ยวกับการประเมินผลตามสภาพจริงได้ ซึ่งเป็นไปตามกระแสของการปฏิรูปการเรียนรู้ของเมืองไทย ในยุคปัจจุบัน การประเมินคุณลักษณะหรือพัฒนาการการเรียนรู้ของผู้เรียนเพื่อบรรลุตามวัตถุประสงค์หรือไม่เป็นการประเมินในภาพรวมทั้งหมดของผู้เรียนโดยการรวบรวมข้อมูลและประมวลจากตัวเลขจากการวัดหลายวิธีและหลายแหล่งเป็นกระบวนการเกี่ยวข้องกับบุคคลหลายกลุ่ม ทั้งครู นักเรียน ผู้ปกครอง นักเรียน ผู้บริหารโรงเรียน และอาจรวมถึงคณะกรรมการต่าง ๆ ของโรงเรียน สอดคล้องกับการศึกษาของ สุวิมล ว่องวานิช [15] ที่ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับประสิทธิภาพการพัฒนาวิชาชีพครูว่าการประเมินผลที่หลากหลายตามสภาพจริงเป็นกระบวนการตัดสินใจความรู้ความสามารถและทักษะต่าง ๆ ของผู้เรียนในสภาพที่สอดคล้องกับชีวิตจริง โดยใช้เรื่องราว เหตุการณ์ สภาพจริงหรือคล้ายจริงที่ประสบในชีวิตประจำวัน เป็นสิ่งเร้า ให้ผู้เรียนตอบสนอง โดยการแสดงออก ลงมือกระทำ หรือผลิตจากกระบวนการทำงานตามที่คาดหวังและผลผลิต

ที่มีคุณภาพ จะเป็นการสะท้อนภาพเพื่อลงข้อสรุปถึง ความรู้ ความสามารถ และทักษะต่าง ๆ ของผู้เรียนว่า มีมาก น้อยเพียงใด น่าพอใจหรือไม่ อยู่ในระดับ ความสำเร็จใด สอดคล้องกับ กรณวิชาการ กระทรวง ศึกษาธิการ [16] ที่ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับประสิทธิผล การพัฒนาวิชาชีพครูว่า การประเมินผลที่หลากหลาย ตามสภาพจริงเป็นการประเมินจากการปฏิบัติงาน หรือกิจกรรมอย่างใดอย่างหนึ่ง โดยงานหรือกิจกรรม ที่มอบหมายให้ผู้ปฏิบัติ จะเป็นงานหรือสถานการณ์ ที่เป็นจริงหรือใกล้เคียงกับชีวิตจริง จึงเป็นงานที่มี สถานการณ์ซับซ้อน และเป็นองค์รวม มากกว่างาน ปฏิบัติในกิจกรรมการเรียนรู้ทั่วไป ซึ่งการประเมินผล ที่หลากหลายตามสภาพจริงจะทำให้ครูได้ทราบถึง ความรู้ ความสามารถและทักษะต่าง ๆ ของผู้เรียนว่า มีมากน้อยเพียงใด น่าพอใจหรือไม่ อยู่ในระดับความ ความสำเร็จใด โดยกิจกรรมแต่ละกิจกรรมในการประเมินผล ตามสภาพจริงจะช่วยส่งเสริม การเจริญเติบโตของ อาชีพครูอย่างมืออาชีพ (professional career growth) ทำให้ครูมีแนวคิดเกี่ยวกับ การพัฒนาวิชาชีพแตกต่าง จากในอดีต มุมมองในการพัฒนาวิชาชีพแบบใหม่ มีทัศนะที่กว้างขึ้นทั้งในเรื่องของกิจกรรม (activity) และเรื่องของกระบวนการ (process) เพื่อพัฒนาความรู้ ทักษะ และทัศนคติของบุคลากรทางการศึกษาที่มี จุดเน้น เพื่อให้ส่งผลต่อการพัฒนาการเรียนรู้ของนักเรียน (student learning) ซึ่งถือว่ามีเป้าหมายสุดท้าย (ultimate goal) ที่ต้องการให้เกิดขึ้นจากการพัฒนาวิชาชีพ ครู

3. ปัจจัยกับความมีประสิทธิภาพของการ พัฒนาศาสตร์ครูสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ขอนแก่น

จากผลการศึกษา ปัจจัยกับความมีประสิทธิภาพ ของการพัฒนาวิชาชีพครูสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ขอนแก่นมีความสัมพันธ์กันอยู่ระหว่าง 0.624 ถึง 0.692 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กล่าวคือ ปัจจัย หรือองค์ประกอบกับประสิทธิผลการพัฒนา วิชาชีพครูสังกัดองค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น มีค่าความสัมพันธ์ แสดงว่าการตระหนักรู้ตนเอง วิสัยทัศน์ที่กว้างไกล และ ทักษะ การสอน มีค่าความ

สัมพันธ์ทางบวกกันกับประสิทธิผลของการพัฒนา วิชาชีพครูซึ่งสอดคล้องกับการศึกษาของ Guskey [17] และสอดคล้องกับการศึกษาของ นฤมล อินทร์ประสิทธิ์ [18] ที่ได้ให้ทัศนะเกี่ยวกับประสิทธิผลการพัฒนา วิชาชีพครูว่า กิจกรรมทั้งหมดที่จะช่วยส่งเสริมการ เจริญเติบโตของอาชีพครูอย่างมืออาชีพ (professional career growth) ได้แก่การตระหนักรู้ตนเองหลังจาก การเรียนรู้และควมมีทักษะการสอนโดยกิจกรรม แต่ละกิจกรรมเป็นกิจกรรมที่อาจรวมถึงการพัฒนา ตัวเอง การศึกษาต่อ การฝึกอบรม รวมไปถึง การเขียน หลักสูตร การร่วมมือทำงานกับเพื่อนร่วมงาน การทำงาน เป็นกลุ่มและการแนะนำหรือการเป็นที่เลี้ยง

4. ปัจจัยที่ส่งผลหรือเป็นตัวทำนาย ประสิทธิภาพ การพัฒนาวิชาชีพครู

จากผลการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผล การพัฒนาวิชาชีพครูเป็นปัจจัยที่ สามารถพยากรณ์ ได้ว่าส่งผลต่อประสิทธิผลการพัฒนาวิชาชีพครูได้ ร้อยละ 52.80 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 มีเพียง 3 ปัจจัยตามลำดับ ดังนี้คือ 1) การตระหนักรู้ ตนเอง คือ ต้องตระหนักก่อนว่ามีความจำเป็นต้อง พัฒนาวิชาชีพ 2) วิสัยทัศน์ที่กว้างไกล คือ มองการณ์ ไกลเพื่อสร้างลู่วิ่งของตนเอง ผันและหาทางพัฒนา ไปให้ถึง และ 3) ทักษะการสอน คือ การมีทักษะการ สอนของตนเองและพัฒนาให้เกิดทักษะ จึงจะส่งผล ต่อประสิทธิผล และร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผล การพัฒนาวิชาชีพครู ซึ่งสอดคล้องกับการศึกษา ของ Appleton [19] ที่พบว่าการพัฒนาวิชาชีพครูนั้น ครูต้องตระหนักและให้ความสนใจในเรื่องผลลัพธ์ ที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนการสอนแก่นักเรียน ซึ่งใช้เป็นตัววัดความสำเร็จในการพัฒนาวิชาชีพครู และปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาวิชาชีพครูตัวแรก คือ ความตระหนักรู้ในตนเอง สอดคล้องกับ Duran, Ballone Duran, Haney and Beltyukova [20] ซึ่งนำเสนอ งานวิจัยเกี่ยวกับการพัฒนาวิชาชีพครูวิทยาศาสตร์ พบว่า ปัจจัยที่ส่งผลต่อการพัฒนาวิชาชีพครู คือ การตระหนักรู้ในการพัฒนาตนเองของครู

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะที่ได้จากการวิจัย

1.1 ส่งเสริมให้ครูตระหนักรู้ในตนเอง โดยมีการเรียนรู้และให้ความสนใจในเรื่องผลลัพธ์ที่เกิดขึ้นจากการจัดการเรียนการสอนแก่นักเรียน ซึ่งเป็นตัววัดความสำเร็จในการพัฒนาวิชาชีพครู ผู้บริหารต้องกระตุ้นให้ครูมีความตระหนักรู้ตนเอง ให้อบรมและเรียนรู้เพื่อให้ สามารถสร้างองค์ความรู้ และนำความรู้ในสาขาวิชาชีพไปใช้ในการปฏิบัติงาน ประจำและหาแนวทางใหม่ในการแก้ปัญหา และต่อยอดความรู้เพื่อประยุกต์ใช้ในการทำงาน ดังนั้นต้องเริ่มที่ตัวครู

1.2 พัฒนาครูให้มีวิสัยทัศน์ที่กว้างไกล ด้วยการพัฒนาตนเอง โดยผู้บริหารต้องกระตุ้นให้ครู มองเห็นแนวทางทำให้เกิดความมุ่งมั่น ปฏิบัติงาน ด้วยความเต็มใจ ทำทลายเกิดความหมายในชีวิต การทำงาน มีการทำงานและมีชีวิตอยู่อย่างมีเป้าหมาย ด้วยความภูมิใจ และทุ่มเทเพื่อคุณภาพของผลงาน ที่ปฏิบัติ

1.3 ส่งเสริมให้ครูพัฒนาทักษะการสอน ครูควรได้รับการพัฒนาทั้งด้านวิชาการหรืออาจจะ เสริมสร้างด้วยกิจกรรมต่าง ๆ ให้ครู เพื่อกระตุ้นความคิด การสร้างนวัตกรรม รวมทั้งให้การสนับสนุนทั้งทาง ด้านทรัพยากรข่าวสารให้ครูสามารถเป็นครูที่ปรึกษา ที่ดีของนักเรียนปลูกฝังค่านิยมการอุทิศตนเพื่อพัฒนา องค์การอย่างยั่งยืน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรทำการศึกษาในรูปแบบ การวิจัยเชิงคุณภาพเกี่ยวกับปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผล การพัฒนาวิชาชีพครูในแต่ละองค์ประกอบ เพื่อให้ได้ ข้อมูลเชิงลึก ที่ถูกต้องและชัดเจนยิ่งขึ้นเกี่ยวกับปัจจัย ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการพัฒนาวิชาชีพครู

2.2 ควรทำการศึกษาปัจจัยที่ส่งผลต่อ ประสิทธิภาพการพัฒนาวิชาชีพครูสังกัดองค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่นอื่น สถานศึกษาสังกัดเขตพื้นที่ หรือหน่วย งานอื่นๆ เพื่อนำผลมาเปรียบเทียบ และใช้เป็นแนวทาง

ในการพัฒนาปัจจัยที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการพัฒนา วิชาชีพครู

2.3 ควรทำการศึกษาปัญหาหรืออุปสรรค ในการพัฒนาวิชาชีพครู เพื่อจะได้เป็นข้อมูลในการพัฒนา วิชาชีพครูในสังกัดให้มีประสิทธิภาพต่อไป

2.4 ควรทำการศึกษาโมเดลปัจจัยเชิงสาเหตุ โดยออกแบบเป็นโมเดลสมการโครงสร้างหรือพหุระดับ

เอกสารอ้างอิง

- [1] สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. แผนปฏิบัติ ราชการ 4 ปี ของสำนักงานเลขาธิการสถานการ ศึกษา (พ.ศ. 2552-2555). กรุงเทพฯ : พริกหวาน กราฟิค. 2552.
- [2] สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. รายงาน การวิจัย เรื่อง ภายหลังการศึกษาไทยในอนาคต 10 - 20 ปี. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : สำนักงาน เลขาธิการสภาการศึกษา. 2553.
- [3] สุวิมล ว่องวานิช. การวิจัยและพัฒนากระบวนการ ประเมินผลภายในของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : บริษัทพิมพ์ดี จำกัด. 2543.
- [4] สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. แผนการ บริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ. 2555-2558. กรุงเทพฯ : สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. 2555.
- [5] กองการศึกษาฯ และวัฒนธรรม: องค์การ บริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น. รายงานผลการ ทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-Net) ปีการศึกษา 2554 เปรียบเทียบกับ ปีการศึกษา 2555. 2556.
- [6] สถาบันทดสอบทางการศึกษา องค์การมหาชน. ผลการทดสอบทางการศึกษาระดับชาติขั้น พื้นฐาน (O-Net) ปีการศึกษา 2555. 2556.
- [7] กองการเจ้าหน้าที่ องค์การบริหารส่วนจังหวัด ขอนแก่น. ผลการประเมินข้าราชการครูและ บุคลากรทางการศึกษาเพื่อให้มีวิทยฐานะและ เลื่อนวิทยฐานะในโรงเรียนสังกัดองค์การบริหาร ส่วนจังหวัดขอนแก่น. 2555.

- [8] กองแผนงานและงบประมาณ องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น. โครงการส่งเสริมการศึกษาประจำปี 2553. 2553.
- [9] ศิริชัย กาญจนวาสี. สถิติประยุกต์สำหรับการวิจัย. พิมพ์ครั้งที่ 5 ภาคทฤษฎีและจิตวิทยาการศึกษา. คณะครุศาสตร์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. 2550.
- [10] Bandura, A. Self-Efficacy : The exercise of control. New York : W.H. Freeman & Company. 1997.
- [11] อภิสิทธิ์ สมศรีสุข. โมเดลสมการโครงสร้างประสิทธิผลการพัฒนาวิชาชีพครูในสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์ปริญญาดุษฎีบัณฑิต สาขาวิชาการบริหารการศึกษา: บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 2556.
- [12] Hoy, W.K. & Miskel, C.G. Educational Administration : Theory, Research, and Practice. 8th ed. Singapore : McGraw-Hill. 2008.
- [13] Cook, S.D., & Yanon, D. Culture and Organizational Learning. In M.D. Cohen & L.S. Sproull (Eds.). Organizational Learning (pp.430-459). Thousand Oaks, CA : Sage. 1996.
- [14] ทิวัตต์ มณีโชติ. การวัดและประเมินผลการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: สำนักพิมพ์ศูนย์ส่งเสริมวิชาการ. 2549.
- [15] สุวิมล ว่องวานิช. การวิจัยและพัฒนาระบบการประเมินผลภายในของสถานศึกษา. กรุงเทพฯ: บริษัทพิมพ์ดี จำกัด. 2543.
- [16] กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ. การวิจัยเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กรุงเทพฯ: องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์. 2545.
- [17] Guskey, T.R. Evaluating professional development. Thousand Oakes, CA : Corwin Press, Inc. 2000.
- [18] นฤมล อินทร์ประสิทธิ์. รายงานการวิจัย เรื่อง การเปลี่ยนแปลงโลกทัศน์ของครูใน กระบวนการพัฒนาวิชาชีพครูที่ใช้การศึกษาชั้นเรียนขอนแก่น : มหาวิทยาลัยขอนแก่น. 2551.
- [19] Appleton, K. The Effect of a Mentoring Model for Elementary Science Professional Development Effectiveness of Professional Development Programs. Journal of Science Teacher Education, 5(18) : 209-231. 2007.
- [20] Duran, E., Ballone-Duran, L., Haney, J., & Beltyukova, S. The Impact of a Professional Development Program Integrating Informal Science Education on Early Childhood Teachers' Self-Efficacy and Beliefs about Inquiry-Based Science Teaching. Journal of Elementary Science Education, 21(4), 53-70. 2009.